

ARGOT AND FAMILIAR TERMS DERIVED FROM LANGUAGES FOR SPECIFIC PURPOSES

Constantin MANEA

University of Pitești

Rodica VELEA, University of Craiova

Abstract: *It is the aim of the present paper to illustrate and substantiate the fact that the vocabulary of today's Romanian becomes, even in its highly informal / sub-colloquial and slangy variety, a welcoming place for lots of lexical items that used to be part of particular, rather restricted technical / specialised areas of the lexicon. The domains these terms have migrated from are incredibly variegated, while their newly acquired meanings are sometimes rather unpredictable, prodigiously graphical, and prevalently metaphoric, especially if there is considerable incongruity between the fields thus connected. Lexicographers and lexicologists can only benefit by this astounding abundance and variety (in point of both sense and form).*

Keywords: *vocabulary, domains, variety*

1. Numeroși termeni de sorginte neologic-culturală au pătruns, mai ales în anii din urmă, prin evoluție semantică, în vocabularul (sub)colocvial și argotic, plastic și expresiv al limbii române. Expresivitatea acestor cuvinte și expresii patrunse în ultima vreme în terminologia de argou sau argotizanta – care sunt la origine termeni specializați, tehnico-științifici, chiar livresti / savanți (de ex. *profundor, a skipa, trotilat*) se bazează tocmai pe efectul de insolit provocat de depărtarea dintre domeniile – lexicale și referențiale – astfel asociate. Acest lucru este interesant din cel puțin două puncte de vedere: pe de o parte, pentru că se poate observa dimensiunea apetenței pe care o are limba comună – în general – pentru registrul figurat și concretețea exprimării, iar pe de altă parte fiindcă terenul lexical corespunzător domeniului stilistic al limbii sus-citat este marcat printr-o destul de mare distanță culturală a utilizatorilor față de domeniul de orientare științifico-tehnică / tehnico-științifică.

Ar putea părea greu de crezut că delincvenții, oamenii fără căpătâi, copiii străzii, adolescenții (liceeni, sportivi, *rockeri* etc.) nonconformiști, cu o exprimare „colorată”, vin prea des sau sistematic în contact cu termenii de extracție tehnico-științifică, și totuși dicționarele de argou și termeni familiari pe care le-am consultat (în special: Traian Tandin, *Limbajul infractorilor*, Editura Paco, București, 1993, Nina Croitoru-Bobârniche, *Dictionar de argou al limbii române*, Editura Armina, Slobozia, 1996, Anca Volceanov, George Volceanov, *Dictionar de argou și expresii familiare ale limbii române*, Editura Livpress, 1998, București), ca și fișele de cuvinte pe care le-am întocmit personal abundă în cuvinte și expresii ca: *abataj, academie, acciz, acut, ambasadă, a amputa, a anestezia, antene, armură, *a se autoservi,¹ bordaj, botanist, boxe, brand, bușon, clișeu, colegiu, colimator, compas, decor, a degresa, diagramă, dinamită, a dizolva, ecologist, ecran, escală, extemporal, extremă, falset, fază, finanțe, flanc, flotă, gabarit, a glisa, hamlet, hemogramă, hidrogen sulfurat, inamic, incintă, index, interval, jargon, labirint, laborator, laminor, a lifta, ludovici, luxat, malaxoare, manetă, manifest, mușă, mulaj, muniție, nivel politic, orbită, oxidat, paralel, paranteze,*

¹ Termenii din lista de față care sunt marcați cu asterisc provin din propriile noastre fișe și observații.

*parapantă, parlament, a percuta, perfuzie, perimetru, piramidă, placaj, polizor, precipitații, prefix, recital, regizor, a se reseta, rozetă, satelit, scenariu, a skipa, solvabil, sonor, tandem, *tarantele, a teleporta, teorie, teuton, timpan, torpilat, torpilă, a traduce, tranzistor, trombonist, a trotila, umoare, vernisaj, volum, ca și în creații glumețe precum: cheops, *a (se) criza, insuficiență castronală, negrocalmin, ocularist, penalistă, pitecantrop cu diodă, stronțisor, a testicula etc.*

Contactul unor astfel de indivizi cu acest tip de cuvinte nefiind nici direct, nici frecvent, nici sistematic, iar însușirea termenilor respectivi nefăcându-se, cel mai adesea, în mod conștient – întrucât e limpede că subiecții respectivi îi **aud** numai, îi „prind din aer”, considerăm că prezentarea, analizarea și ilustrarea acestor termeni neologici de **specialitate** (uneori **strictă**) și a felului în care ei și-au croit drum către vocabularul familiar, (sub)colocvial sau argotic constituie un bun „studiu de caz” pentru lexicolog – dar și pentru lexicograf – dacă ar fi să ne gândim doar la abundența și varietatea lor incredibile. Remarcile incluse în prezenta contribuție au ca obiect apartenența termenilor fișați la anumite domenii de specialitate, urmând ca observațiile privind schimbările de sens subiacente, precum și mecanismele de formare a cuvintelor care au stat la baza noilor termeni să facă obiectul unei lucrări ulterioare.

2. Demersul făcut pentru ordonarea termenilor argotici, (sub)colocviali și familiari fișați, potrivit domeniilor de specialitate cărora le aparțin, ne-a condus la următoarea schiță de glosar cuprinzând cuvinte și expresii provenite din limbajele de relevanță științifico-tehnică:

Termeni aparținând domeniului agronomiei / agriculturii: aspersor „1. informator al poliției; 2. hoț”, **bordelez** „proxenet, pește”, „băătură spirtoasă”, **recoltă** „tutul și mucerile de țigară adunate de „chiștocari”. **Termeni din domeniul zootehnic: merinos** s. n. „păr pubian abundent”; **Termeni din domeniul zootehnic / agriculturii: incubator** s. n. „arest, închisoare”.

Termeni din domeniul cinegetic: a aporta v. tr. „1. fura; 2. aresta”; aportat „1. furat; 2. arestat”; aportor s. m. „hoț”; trofeu s. n. „condamnare”. **Termeni din domeniul pescuitului comercial: a traula / a da o traulare** „(în limbajul marinarilor) a căuta cu polonicul în oala cu ciorbă bucățile mai bune de carne”.

Termeni din domeniul agronomiei / agriculturii și transporturilor: atelaj „(glumeț) iubită, amantă”; **plantație** „casă de reeducare”; **tractor** „dispozitiv pentru aprins țigara, confecționat dintr-un rulment fără bile, o cutie, o cârpă carbonizată și o lamă îndoită”, **tractoare** „încălțăminte de pânză cu talpa groasă ca bascheții, pe care o poartă tinerii”.

Termeni din domeniul medicinei: acut adj. (în expresia *furt acut*): „delapidare”; **afazit** adj. „beat”; **a amputa** v. tr. „a tăia / mutila (pe cineva)”; **a anestezia** v. tr. „a lovi (pe cineva) în cap până la leșin”; **asistentă** s. f. „amantă”; **balonat** adj. „(om) înfatuat / încrezut”; **bandaj** s. n. „bandă îngustă de hârtie cu ajutorul căreia deținuții fumează mucerile de țigară”; **calmant** s. n. „1. băătură spirtoasă; 2. prostituată, 3. femeie frumoasă; 4. amantă”; **cancer** (în expresia *este cancer (de frig)*): „este foarte frig”; **a chiureta** v. tr. „a jefui (pe cineva) de toate bunurile”; **consultație** s. f. (în expresia *a-i da consultație (cuiva)*): „a maltrata (pe cineva)”; **crizat** adj. „(individ) nebun / înfuriat”; **demențial** adj. „extraordinar, fantastic”; **dezinfectant** s. n. „băătură alcoolică / spirtoasă”; **dezinfecție generală** s. f. (în expresia *a face dezinfecție generală*): „a consuma băuturi alcoolice tari”; **fiolă** s. f. „sticlă cu băătură alcoolică”; **genital** adj. „(glumeț) genial”; **grupă sanguină** s. f. (în expresia *a-i lua cuiva grupa sanguină*): „a tăia / cresta / spinteca pe cineva”; **hemogramă** s. f. „mușcătură până la

sânge”; **hepatic** *s.m.* „asiatic, mongoloid”; **injecție** *s.f.* „1. mită, bacșiș; 2. raport sexual”; **a injecta** *v. tr.* „1. a da mită; 2. a poseda sexual”; **insuficiență castronală** *s.f.* „foame”; **internare** *s.f.* „arestare”; **a luxa** *v. tr.* „a păcăli, a induce în eroare”; **luxat** „păcălit, indus în eroare”; **masaj** *s.n.* „1. contact sexual; 2. joc erotic premergător actului sexual”; **negrocalmin** *s.n.* „baston de cauciuc din dotarea gardienilor”; **în ocluzie** (*glumeț*) „în concluzie”; **pacientă** *s.f.* „prostituată”; **perfuzie** *s.f.* „sticlă cu băutură alcoolică”; **pneumonie** *s.f.* (*în expresia a muri de pneumonie (el – încins, glonțul – rece...)*): „1. a muri împușcat; 2. a muri în împrejurări dubioase”; **regim** *s.n.* (*în expresia a fi la regim*): „a nu avea relații sexuale”; **scalpet** *s.m.* „1. lovitură puternică la cap; bătaie; 2. bătăuș, huligan”; (termenul *scalpet* își are etimonul în substantivul *scalpel*, căruia i s-a adăugat terminația *-et(e)*, ca în *orbete, scapete* etc.); **S.I.D.A.** *n. pr.* „Savant-Inginer-Doctor-Academician (*poreclă dată, în timpul vieții, Elenei Ceaușescu*)”; **streptomicină** *s.f.* „coniac”; **T.B.C.** (*abrev.*) „tutun, băutură și cafea / curve”; **a se torpila** *v. refl.* „a se îmbăta”; **torpilat** *adj.* „beat”; **a vaccina** *v. tr.* „a poseda o femeie”; **vaccinare** *s.f.* „act sexual”; **a vomita** *v. i.* „1. a da informații poliției, a pârî, a denunța; 2. a recunoaște infracțiunea comisă, a mărturisi”.

Termeni din domeniul anatomiei și fiziologiei: schelet umblător *s.n. / s.m.* „om slab, țâr”; **timpan** *s.f.* (*în expresia ochiul și timpanul / Cooperativa Ochiul și Timpanul*): „Securitatea (*dinaintea de decembrie 1989*); (*azi*) S.R.I.-ul”. **Termeni din domeniul medicinei și anatomiei / fiziologiei: respirație** *s.f.* (*în expresia a face respirație gură la gură / bușon la bușon*): „a săruta pe gură”; **retină** *s.f.* (*în expresia a-și arunca retina peste umăr*): „a observa ce se întâmplă în jur; a se asigura că nu este urmărit”; (*în expresia a(-și) pune retina / pleoapa pe cineva*): „a lua pe cineva la ochi”; **umoare** *s.f.* (*în expresia a avea umoarea verde*): „a avea chef de scandal”; **varice** *s.f. pl.* (*în sintagma la varice loc. adv.* „(într-un) local unde se mănâncă la mese înalte, stând în picioare”; *expr. a mânca la varice*: „a mânca într-un local unde se stă, la mese înalte, în picioare”; *a atinge / lovi (pe cineva) la varice* „a lovi tare (*pe cineva*); a faulta (*pe cineva*)”.

Termeni din domeniul medicinei și al chimiei: doză „o sută de mililitri de băutură spirtoasă”. **Termeni din domeniul medicinei și al fizicii: ocularist** *s.m.* „martor ocular”; **tensiune** *s.f.* (*în expresia a lua cuiva tensiunea*): „1. a speria pe cineva; a amenința; 2. a urmări”; **termometru** *s.n.* „bastonul de cauciuc din dotarea polițiștilor, bulan / pulan”. **Termeni din domeniul medicinei și al sportului: alonjar** (provenit, prin sufixare, de la substantivul *alonjă*) „hoț de buzunare”.

Termeni din domeniul biologiei: balenă *s.f.* „1. duba-vagon a penitenciarelor; 2. femeie grasă”; **bizon** *s.m.* „1. persoană naivă; 2. om obișnuit / de rând”; **bizon mioritic** „omul / românul de pe stradă, românul de rând”; **botanist** *s.m.* „(individ) naiv, ușor de păcălit”; **cangur** *s.m.* „moldovean care merge dintr-un județ în altul în căutarea unui loc de muncă”; **delfin** *s.m.* „șeful unei bande de infractori”; **ecologist** *s.m.* „vagabond”; **erbivor** *s.m.* „vegetarian”; **focă** „(*iron.*) prostituată”; **fosilă** *s.f.* „bătrân cu idei și atitudini învechite”; **hipopotam** *s.m.* „bărbat dezagreabil, obez, de o virilitate îndoielnică”; **jaguar** *s.m.* „1. șef; 2. jandarm”; **liană** *s.f.* „femeie posesivă”; **mastodont** *s.m.* „persoană masivă”; **meduză** *s.f.* „femeie posesivă sau senzuală”; **penguin glazurat** *s.m.* „om / ins foarte prost”; **rechin** *s.m.* „1. deținut recidivist foarte periculos, care se bucură de cea mai mare apreciere în rândul pușcăriașilor; 2. persoană implicată în afaceri ilegale; mafiot”; **reptilă** *s.f.* „recidivist”; **trompă** *s.f.* „nas (mare)”. **Termeni din domeniul biologiei și electronicii: pitecantrop cu diodă** *s.m.* „bădăran, brută”.

Termeni din domeniul chimiei: **calciu** *s. n.* „1. șampanie, 2. băutură întăritoare”; (*în expresia Te fac un calciu?*); „1. Ți-e rău? 2. Ești singură? 3. Pot să-ți ofer ceva de băut?”; **hidrogen sulfurat** *s. n.* „gaze intestinale”; **oxidat** *adj.* (*în expresia fraier oxidat*): „(ins) prost peste măsură”; **a flitui** „1. a ironiza (*pe cineva*); 2. a alunga (*pe cineva*); 3. a scuipa (*pe cineva*)”. **Termeni din domeniul chimiei și biologiei:** **noxă** *s. f.* „gaze intestinale, vânt(uri)”.

Termeni din domeniul fizicii și al chimiei: **a dizolva** *v. tr.* „I. *v. tr.* a ucide; II. *v. refl.* a dispărea”; **gaz** (*în expresia a tăia gazul*): „(*d. boxeri*) a lovi la plex sau la ficat, a-i tăia respirația (*adversarului*)”; **stronțisor** *s. m.* „denumire generică dată copiilor născuți cu malformații congenitale în anii de după catastrofa de la centrala nucleară de la Cernobîl, din aprilie 1986”.

Termeni din domeniul fizicii și al tehnicii: **magnet** *s. m.* „mână”; **paratrăsnet** *s. n.* „persoană care acceptă să i se aducă reproșuri pentru gafele altora”; **a teleporta** *v. tr.* „1. a transfera un funcționar de stat pe căi oculte, dintr-o slujbă în alta; 2. a se deplasa foarte repede, a apărea pe neașteptate”; **țais** / (*rare*) **zeiss** „excelent, cel mai bun / foarte bun, cel mai grozav; special”. **Termeni din domeniul fizicii și al transporturilor:** **aerian** *adj.* „neatent, rupt de realitate”.

Termeni din domeniul economiei: **achiziție** *s. f.* „bun obținut prin jaf”; **a face o nouă achiziție**: „a avea o nouă iubită”; **a achiziționa** *v. tr.* „a fura; a aresta”; **achiziționat** „furat; arestat”; **achizitor** *s. m.* „hoț”; **activ** *s. n.* (*în expresia a avea activ*): „a avea un cazier bogat”; **adunare generală** *s. f.* „ghiveci de legume”; **economie** *s. f.* (*în expresia a face economie de lumină*): „a dormi”; **recepție** *s. f.* (*în expresia a face recepția*): „a fura”. **Termeni din domeniul economiei și finanțelor:** **capital** *s. n.* „fesele unui deținut, ca obiect al perversiunilor sexuale”; **a avea capital** „a fi un infractor priceput”; (*în expresia a avea capital*): „a avea un cazier bogat”.

Termeni din domeniul comercial: **ambalaj** *s. n.* „îmbrăcăminte”; **angrô** *adv.*, *adj.* „mult, mare; din plin” (de ex. *Bagă mânării / minciuni / nasoale / băutură angro*). **Termeni din domeniul comercial și economic:** **export** *s. n.* (*în expresia a ajunge la export / a merge la export*): „a muri”; **import** *s. n.* (*în sintagma de import*): „care provine din furt”.

Termeni din domeniul financiar-contabil: **acciz** *s. n.* (*în expresia a băga la acciz*): „a include la plată”; **a achita** *v. tr.* „a omorî / asasina”; **cont** (*în expresia a lichida (cuiva) contul*): „a asasina (*pe cineva*)”; (*în expresia a-și regla conturile (cu cineva)*): „1. a pedepsi (*pe cineva*); a se răzbuna (*pe cineva*); 2. a ucide (*pe cineva*)”; **a depune** *v. tr.* „a aduce un infractor în arestul poliției sau în penitenciar”; **dinarist** *s. m.* „1. falsificator de bani; 2. escroc specializat în operațiuni financiare ilicite”; **a extrage** *v. tr.* „a fura din buzunare”; **finanțe** *s. f. pl.* „averea în bani a unei persoane particulare”; **a gira** *v. tr.* „a pune o vorbă bună pe lângă comandantul penitenciarului (pentru unul dintre deținuți)”; **a încasa o bătaie / o mardeală / o papară** „a lua bătaie”; **a încasa o scatoalcă** „a fi lovit cu palma sau cu pumnul”; **a încasa un frecuș / o papară / un perdaf / o săpuneală** „1. a fi aspru muștrat / certat; 2. a lua bătaie”; **monetar** *s. n.* (*în expresia a-i face cuiva monetarul*): „a jefui pe cineva”; **registru** „cazier judiciar, antecedente penale”; **solvabil** *adj.* (*în expresia băiat solvabil*): „persoană dispusă să dea mită pentru a-și rezolva problemele”.

Termeni din domeniul finanțelor și din cel economic: **cotă** *s. f.* „informație dată organelor de urmărire penală”; **cupon** *s. n.* (*în expresia a băga cuponul în fabrică*): „(*glumeț, d. bărbați*) a avea contact sexual cu o femeie”; **decont** (*în expresia a-i face cuiva decontul*): „a pedepsi pe cineva, a se răzbuna pe cineva”.

Termeni din domeniul serviciilor: **colet** „deținut care este transportat de la un penitenciar la altul într-un vagon special al trenului”; **taxatoare** s. f. „prostituată”; **toaletă** (în expresia **a face cuiva ultima toaletă**): „1. a maltrata (pe cineva); 2. a asasina (pe cineva)”

Termeni din domeniul geografiei: **inundație** s. f. „loc unde se află sau unde apare un polițist, zonă primejdioasă pentru un infractor”; **junglă** s.f. „loc sordid”; **precipitații** s. f. pl. „salivă”; (în expresia **a vorbi cu precipitații**): „a stropi pe cineva cu salivă în timp ce vorbești”; **Cuba!** interj. (adol.) „Bravo! Perfect!”; **Radio Erevan** n. pr. (glumeț) „sistemul de propagandă oficială din U.R.S.S. și România socialistă (mai ales prin mass media), prezentat (îndeosebi printr-o serie de anecdote, foarte populare și cu accente absurde) ca ineficient și grotesc”; **Madagascar** (în expresia **de Madagascar**): „de aia; pentru că așa vreau eu, de chichi / kiki”; **Maracana** n. pr. „bază sportivă în locul unde se execută instrucția disciplinară”. **Termeni din domeniul geografiei și al fizicii:** **temperatură** s. n. (în expresia **a avea temperatură**): „1. a fi nebun, a fi bolnav psihic; 2. a fi înfierbântat (de) la băutura, a fi beat”.

Termeni din domeniul astronomiei: **a eclipsa** v. refl. „a se face nevăzut”; **orbită** s. f. (în expresia **a intra pe orbită**) „1. a comite infracțiuni care aduc mulți bani, a trage un tun / tunuri; 2. a fi în formă, a acționa cu succes”.

Termeni din domeniul istoriei: **armură** s. f. „haine bune sau elegante, îmbrăcăminte elegantă / festivă”; **balcanolog** s. m. „demagog, om politic corupt”; **cavaler de Kurlandia** s. m. „homosexual”; **cheops** s. m. „1. miop; 2. chior, ambliop”; **cicero** (în expresia **a fi tuns cicero**): „a fi tuns chel / chilug”; **genocid** s. n. „băutura spirtoasă contrafăcută”; **herțog** s. m. (pr.) „client cu dare de mână și comportament nobilă, respectuos cu femeile”; **teuton** s. m. „scandalagiu, derbedeu, vagabond, mitocan”. **Termeni din domeniul istoriei și al politicii:** **partizan** s. m. „infractor cu experiență, care nu-i denunță pe ceilalți din breaslă”. **Termeni din domeniul istoriei și al mitologiei:** **oracol** s. n. „gură”; (în expresia **a avea oracol bun**): „a fi un bun orator”; **labirint** s. n. „penitenciar”. **Termeni inspirați din domeniul istoriei și al geografiei:** **poloponez** s. m. „anus”.

Termeni din domeniul juridic: **clemență** s. f. „infractoare începătoare”; **corecționar** s. m. „1. deținut minor venit din școala de reeducare, 2. hoț specializat pe furtul de îmbrăcăminte din magazine”; **crimă (și pedeapsă)** adj. invar. „formidabil, extraordinar”; **criminal** adj. „formidabil, extraordinar”; **decrețul** s. m. „copil născut în perioada 1969-1990 (în special, în prima parte a acestei perioade)”; **delapidare cu ranga** „1. furt urmat de crimă, tâlhărie; 2. viol”; **a executa** v. tr. „a bate, a lovi”; a executa pe cineva „a jefui (pe cineva)”; **a împrăprietări** v. tr. „a condamna la închisoare”; **penalistă** s. f. „prostituată de cea mai joasă speță”; **țigară penală** „țigară făcută de deținuți din mucerile de țigară înfășurate în hârtie de ziar”. **Termeni din domeniul juridic și al istoriei:** **exilat** adj. „arestat, închis”. **Termeni din domeniul juridic și al sportului:** **tripleta de aur a judiciarului** s. f. „oamenii vechi și cu experiență din poliție; șefii din Ministerul de Interne”.

Termeni din domeniul lingvisticii: **jargon** s. n. (în expresia **a arunca jargoane**): „a folosi cuvinte potrivite pentru a convinge pe cineva sau pentru a reuși într-o acțiune”; **jargoane de popă de țară** „povestiri sau întâmplări știute”.

Termeni din domeniul literaturii: **literă** s. f. (în sintagma **trei litere** s. f. pl.): „dos, fund, șezut”; (în expresia **Mișcă-ți trei litere de aici!**): „Pleacă! Șterge-o!” Fă-mi loc!”; **a traduce** v. tr. „a trăda, a vinde (pe cineva)”; **tradus** „trădat, vândut”. **Termeni din domeniul literaturii și al tehnicii tipografice:** **a imprima** v. tr. „1. a lua amprente digitale; 2. a aresta”; **ghilimele** s. f. pl. (în expresia **a intra la ghilimele**): „a

fi interogat, a fi anchetat”; **texte** s. n. pl. „1. minciuni; 2. conversație; gargară”; **a (nu) avea texte cu cineva** „a (nu) fi în relații (bune) cu cineva”; (**a umbla cu**) **cu texte anexe** „(a se ține de) palavre, promisiuni goale, exagerări sau minciuni”; **textier** s. m. „(ins) bun de gură / palavragiu și șmecher, (aparent) convingător”. **Termeni din domeniul literaturii și al mass media: jurnal** s. n. (în expresia **a avea jurnal**): „a avea un cazier bogat”. **Termeni din domeniul mass media: interviu** s. n. „declarație dată la poliție, la procuratură sau în fața instanței de judecată”.

Termeni din domeniul artelor / artizanat (în expresia **a se da artist / artizanat**): „a-și da aere”; **a bisa** v. tr. (d. elevi sau studenți): „a repeta un an de studiu”; **decor** s. n. (în expresia **a schimba decorul**): „(d. un infractor) a pleca în altă localitate pentru a i se pierde urma”; **figurant** s. m. „deținut antipatizat de ceilalți pentru că se crede superior lor”; **film** s. n. – în expresiile: **a da filmul înapoi**: „a reconstitui faptele”; **a (i) se rupe filmul** „a se întrerupe brusc o acțiune sau starea de conștiință (a cuiva)”; **asta-i din alt film / la filmul ăsta n-ai fost cu mine** „asta este altă situație; nu știu despre ce vorbești”; **hamlet** s. m. „1. indispensabil; 2. homosexual”; **harpist** s. m. „homosexual”; **impresar** s. m. „minor dintr-un centru de reeducare, cu un comportament teribilist”; **impresii** s. f. pl. „deținuți (sau minori dintr-un centru de reeducare) care vor să pară descurcăreți sau șmecheri, dar în realitate nu sunt”; **interpret** s. m. „1. informator, denunțator; 2. pahar de rachiu”; **julietă** s. f. „iubită, amantă”; **mască** s. f. „1. figură, față; 2. disimulare; 3. persoană proastă”; (în expresia **a lăsa (pe cineva) mască**): „a ului, a lua prin surprindere (pe cineva)”; **ludovici** s. m. pl. „indispensabil”; **matineu** s. n. (în expresia **a merge la matineu**): „(d. hoși) a acționa dimineea”; **oteli** s. m. pl. „indispensabili”; **paspartu** „șperaclu”; **a viziona** v. tr. „a reconstitui faptele”; **piruetă** s. f. (în expresia **a face piruetă**): „a fugi, a se face nevăzut”; **recital** s. n. (în expresia **a da recital**): „1. a fura, a da cu jula; 2. (sport. etc.) a evolua / a se prezenta cu mult deasupra adversarilor”; **regizor** s. m. „șef al unei bande de spărgători”; **scenariu** s. n. „plan al unei infracțiuni”; **scenă** s. f. (**a-i face (cuiva) o scenă**): „a-i aduce (cuiva) imputări violente”; **solist** s. m. „infractor care acționează singur”; **solo** adj. „1. singur; 2. burlac, celibatar”; **sonor** s. n. (în expresia **a avea sonorul mare**): „a vorbi tare”; **spectacol** s. n. (în expresia **a se da în spectacol**): „a încălca regulamentul din penitenciar; a face abateri fără a se feri de cadre”; **talente** s. n. pl. (în expresiile: **a face talente** „a fi exagerat de pretențios”; **a-și da talente** „a se crede important, a fi infatuat”; **tangou** s. n. (în expresia **a lua la tangou**): „1. a lua la întrebări (pe cineva), a interoga, a cerceta; 2. a critica (pe cineva)”; **Twin Peaks** n. pr. „S.R.I.”; **vernisaaj** „actul deflorării: începerea vieții sexuale”. **Termeni din domeniul artelor și tehnicii: a desena** „a denunța (pe cineva)”.

Termeni din domeniul mitologic și artistic: centaur s. m. „cetățean străin”; **dalilă** (eufem.) „prostituată”. **Termeni din domeniul culturii clasice: ipse / (rar) ipsi pron.** „eu (însumi); mandea”.

Termeni din domeniul muzicii: accelerando (interj.) „fugi!”; **capelmaistru** s. m. „șeful unei bande, infractor temut”; **concertist** s. m. „infractor care acționează singur”; **do-re-mi** s. invar. „furt de aparatură audio”; **fagot** s. n. „penis”; **falset** s. n. „bani furați”; **flautistă** s. f. „prostituată care practică felația”; **instrumentist** s. m. „informator”; **muzică** s. f. (în expresia **a face muzică**): „a plânge, a protesta”; **muzică sifilitică de compozitori nebuni** „muzică simfonică”; **orchestră** s. f. „grup de infractori, de vagabonzi”; **terță** s. f. (în expresia **a fi în terță**): „(înv.) a fi în jenă financiară”; **tril** s. n. „anunț în caz de pericol”; **trombon** „minciună, păcăleală”; **tromboni** v. tr. „a păcăli, a minți”; **trombonist** „mincinos”; **trompetist** „informator, denunțator, delator”; **vocaliză** s. f. „zbieret, țipăt”.

Termeni din domeniul matematicii: număr *s. n.* „contact sexual”; a rezolva *v. tr.* (în expresia *Te-am rezolvat!*): „1. (Îți promit că) te pot ajuta! 2. Te distrug! (Las’că) ți-arăt eu ție!”; paralel *adj. / adv.* (în expresia *a-i fi paralel* (ceva / cineva): „a-i fi indiferent”; paralele *s. f. pl.* „picioare drepte”; perimetru *s. n.* (în expresia *a intra în perimetru*): „a intra în atenția poliției, a fi lucrat de poliție”; perpendicular *adj. / adv.* (în expresia *a-i fi perpendicular* (ceva / cineva): „a-i fi indiferent”. **Termeni din domeniul matematicii, al istoriei și al arhitecturii:** piramidă *s. f.* „nas mare”. **Termeni din domeniul matematicii și al sportului:** zero-zero *s. n.* „WC, toaletă”.¹ **Termeni din domeniul matematicii și al tipografiei:** paranteze *s. f. pl.* „picioare crăcănate”.

Termeni din domeniul tehnicii generale: agregat *s. n.* „porc tăiat de Crăciun”; a ajusta *v. tr.* „a spinteca (pe cineva) cu cuțitul, a tăia (pe cineva) cu cuțitul”; amortizoare *s. n. pl.* „sâni”; antene *s. f. pl.* „1. urechi; 2. informatori; 3. lucrători S.R.I.”; a avea antene „a fi bine informat”; a asfalta *v. tr.* „a acosta bărbați, a face trotuarul”; ataș *s. n.* „fesele unei femei”; avariata *adj.* „1. tatonat, sondat (în vederea unui furt); 2. bătut (tare); mutilat; accidentat”; bandă *s. f.* (în expresia *pe bandă rulată*): (în)continuu, permanent, nonstop; *Ești un soi de merge banda* (se spune cuiva care e un om de nimic); *Banda!* (se spune cuiva care a fost păcălit); basculant *s. m.* „bețiv”; basculă *s. f.* (în expresia *mare sculă pe / de basculă*): „persoană care se consideră (în mod nejustificat) foarte importantă”; contor *s. n.* (în expresia *a face contorul*): „a practica felația”; cric (în expresia *a fi pe cric*: „a fi asasinat”; *Cricul sus!* (în armată): „piciorul sus!”; a cupla „I. *v. tr.* a trage la măsă; 2. *v. refl.* a începe o relație amoroasă”; defect *adj.* (în expresia *a fi defect*): „a fi bolnav”; a degresa *v. refl.* „a consuma băuturi alcoolice”; depanator *s. m.* „medic chirurg”; a derula (în expresia *a derula banda*: „a vorbi mult, a face mărturisiri complete”; diferențial *s. n.* „șezut, fese, fund”; fabrică *s. f.* (în expresia *a lua în fabrică*): „1. a reproșa, a certa; a cere socoteală; 2. a bate”; (în expresia *a băga couponul în fabrică*): „(glumeț, d. bărbați) a avea contact sexual cu o femeie”; forar „(iron.) homosexual, pederast”; gabarit *s. n.* (în expresia *a avea gabarit depășit*): „a fi (foarte) gras”; gazometru *s. n.* „fese de femeie”; (în expresia *a da cu gazometrul de pământ*): „(d. femei, iron.) a avea picioare scurte”; ghidon *s. n.* (în expresia *a-i strâmba* (cuiva) *ghidonul*): „a lovi, a răni (pe cineva) la cap”; a glisa *v. i.* „a bea, a consuma alcool”; izolator *s. m.* „gardian, subofițer de penitenciar”; laminor *s. n.* „anus”; laminorist *s. m.* „homosexual”; lift *s. n.* (în expresia *a intra cu liftul în pom*) „a fi într-o stare avansată de ebrietate”; luft „(sport) șut pe lângă minge / puc”; malaxoare *s. n. pl.* „dinți”; (în expresia *a băga la malaxoare*): „a mânca, a mesteca”; manetă *s. f.* „penis în erecție”; manivelă „(peior.) onanist”; (în expresia *a face manivela*): a se masturba; a monta *v. tr.* (în expresia *a monta pe cineva la treabă*): „a îndemna (pe cineva) la infracțiune”; motor *s. n.* „inimă”; patefon „(iron., inv.) 1. soacră; 2. copil mic”; pedală (în expresia *a da pedală*): „a o șterge, a se face nevăzut”; perforator „(glumeț) penis”; polizor „anchetă, cercetare; interogatoriu”; a pompa *v. tr.* „1. a lăuda (pe cineva) pentru ca persoanei respective să-i scadă vigilența. 2. a induce în eroare. 3. a instiga la ceartă. 4. a poseda sexual o femeie.”; pompe *s. f. pl.* (în expresia *a-și da pompe*): „a se săruta cu pasiune”;

¹ Etimonul termenului pare să fie engl. *loo* (folosit mai ales în limbajul copiilor și provenit, credem, de la *Waterloo*) cu sensul de „toaletă”, în care ultimele două litere – *oo* – au fost interpretate ca fiind două cifre 0 „zero”; dicționarele englezești dau altă etimologie lui *loo*: “perhaps from French *lieux d’aisance* water closet” (*Collins Electronic Dictionary Data*, Collins Harper Publishers, 1992).

presă (în expresia *a intra la presă*): „a fi anchetat”; **rabatate** s. f. pl. „lovituri în coloana vertebrală, pe care deținutul le primește fiind obligat să stea aplecat”; **rateuri** s. n. pl. (în expresia *a da rateuri*): „a avea un eșec / eșecuri”; **reparație capitală** (în expresia *a intra în reparație capitală*): „(glumet) a nu mai consuma alcool (din motive de sănătate)”; **a rigli** v. refl. „a se uita, a scruta”; **robinet** (în expresia *a da drumul la robinet*): „a denunța (pe cineva)”; **rodată** adj. f. „(d. o femeie) cu experiență sexuală bogată”; **satelit** s. m. „spirt medicinal (care se consumă în loc de băutură alcoolică)”; **sifonar** „delator, denunțator, informator”; **sifoneală** „furnizare de informații”; **supapă** s. f. „noroc, șansă”; **tandem** s. n. „poziție erotică în care partenerii stau unul în brațele celuilalt, așezați pe un fotoliu sau scaun”.

Termeni din domeniul construcțiilor: balast / (var., rar) **balastru** s. n. „mâncare de orez (în armată sau la închisoare)”; **beton** s. n. „I. s.n. 1. om sigur, de încredere, 2. probă; 3. alibi (foarte bun). II. adj. 1. solid; inatacabil; impecabil; de încredere; 2. (d. apărare, la fotbal) impenetrabil”; **beton penal** „arpacaș (mâncat în penitenciar)”; **buldozer** s. n. „1. individ beat; 2. individ masiv și puternic”; **a demola** v. tr. „1. a compromite (pe cineva); a distruge (pe cineva) din punct de vedere profesional sau social; 2. a năuci (pe adversar) cu lovituri”; **demolat** adj. „frânt de oboseală”; **compresor** s. n. (în expresia *a intra la compresor*): „a fi interogat, a fi anchetat”; **conducte (penale)** s.f. „macaroane (ca fel de mâncare în penitenciar sau în armată)”; **renovare** (în expresia *a fi în renovare capitală*): „a-și face toate analizele medicale”; **salon¹** s. n. „închisoare”; **salon²** adj. invar. „(d. oameni) bun, înțelegător; pe care se poate conta”; **subsol** „organul genital feminin”; **șantier deschis** s. n. „încrucișare de întrebări ale polițiștilor sau ale juriștilor care anchetează un infractor”. **Termeni din domeniul construcțiilor și al tehnicii generale: plombe** (în expresia *a scoate cuiva plombele*): „a lovi pe cineva peste față”; **...de i-au sărit plombele** „...într-un grad extrem, teribil de mult / puternic”; **rozetă** „1. orificiul anal; 2. (rar) himen sau vulvă”.

Termeni din domeniul forestier, al mineritului și al industriei de prelucrare a cărnii: abataj s. n. (în expresia *lovit / atins la abataj*): „spintecat, lovit la burtă”. **Termeni din domeniul tehnicii și al comerțului: depozit** „stomac”.

Termeni din domeniul tehnicii tipografice: presă s.f. (în expresia *a intra la presă*): „a fi interogat, a fi anchetat”; **indigo** s. n. „infractor din aceeași tagmă / profilat pe același tip de delict”; (în expr. *tras la indigo*): „(fig.) asemănător, identic”.

Termeni din domeniul tehnicii generale și al transporturilor: a se ambala v. refl. „1. a se mânia; 2. a se entuziasma; 3. a se lansa într-o discuție”; **caroserie** s. f. „corp, trup”; **a îndoi (cuiva) caroseria** „a lovi, a bate (pe cineva)”; **elice** s. f. „limbă”; (în expresia *a face elice*): „a schimba de mai multe ori poziția partenerii în timpul actului sexual”; **lest** s. n. „oameni”; **marșarier** s. n. (în expresia *a băga (în) marșarier*): „a bate în retragere pe ruta de întoarcere”. **Termeni din domeniul tehnicii generale, al transporturilor și al chimiei: motorină** „rom”.

Termeni din domeniul tehnicii generale și al tehnicii militare: colimator s. n. (în expresia *a lua în colimator*): „1. a critica aspru (pe un subaltern); 2. a ține sub observație comportamentul sau acțiunile unei persoane cu scopul de a-i descoperi cu orice preț greșeli și puncte slabe; 3. a curta o persoană de sex opus”; **a percuta** v. i. „1. a executa un ordin (repede / fără crâcnire); a acționa prompt; 2. a înțelege imediat o aluzie”; **rachetă** s. f. „gaze intestinale”.

Termeni inspirați din domeniul tehnicii și cel pedagogic-educational: linginer s. m. „bețivan, alcoolic”. **Termeni din domeniul tehnicii și al artelor: reflector** s. n. „chelie”. **Termeni din domeniul tehnicii și al sportului: aparate** s. n. pl. (în expresia *a fi la aparate*): „a se afla în timpul contactului sexual”.

Termeni din domeniul industriei textile și comerțului: filator / filor „persoană care execută o operațiune de filaj; urmăritor”; **tapiserie** „1. haine; 2. fund”; **a tapisa** „a desfigura (pe cineva) în bătaie”; **textilă s. f. / pl. textile** „(obiect de îmbrăcăminte”; **textilist s. m.** „(în jargonul nudiștilor): care poartă costum de baie pe plajă”;

Termeni din domeniul transporturilor: a accelera v. i. „a părăsi în fugă locul infracțiunii”; **aerodrom s. n.** „chelie”; **alconaut s. m.** „bețiv, alcoolic”; **anvelope s. f. pl.** „șoșoni”; **avion s. n.** (în expresia **a-i cădea** (cuiva) **avionul**): „(d. un mesaj trimis din celulă în celulă) a fi interceptat de gardieni”; (în expresia **a trimite avion**): „a trimite un mesaj dintr-o celulă în alta sau dintr-un penitenciar într-altul (prin gardian, prin alfabetul Morse, printre gratii, prin deținuții transferați etc.)”; **bompres(or) s. n.** (în expresia **a avea bompresorul / bompresul mare**): (în limbajul marinarilor): „a avea nasul mare”; **bord s. n.** (în expresia **a lua la bord**): „a bea”; **a fi luat la bord** „a fi beat”; **bordaj s. n.** „sâni”; **a debarca v. tr.** „a concedia, a înlătura (pe cineva)”; **a decapota v. tr.** „a lovi (pe cineva) până la leșin”; **decola v. i.** „a evada din penitenciar”; **escală s. f.** (în expresia **a face o escală**): „a se opri la un local public înainte de a ajunge acasă”; **flotă s. f.** (în expresia **a avea flotă**): „(d. o potențială victimă) a avea bani”; **ghidon** „cap, țeastă”; **a ghidona v. tr.** „1. a teroriza, a forța / sili (pe cineva) să facă ceva; 2. a bate, a lovi”; **haltă** (în expresia **a face o haltă**): „a se opri la un local public înainte de a ajunge acasă”; **intersecție s. f.** (în expresia **a ieși la intersecție**): „a avea întâlnire cu cineva”; **a imbarca v. tr.** „1. a aresta; 2. a închide; 3. a transfera dintr-un penitenciar într-altul”; **manevrant** „intrigant, om rău, pervers”; **mobră** „metodă de tortură în timpul anchetei, constând în legarea mâinilor infractorului între doi pereți și fixarea picioarelor cu ajutorul a două inele prinse pe un postament pentru a nu se putea mișca”; **a pedala v. i.** „a o șterge, a se face nevăzut”; **a remorca** „1. a lua cu sine (o persoană); a târî cu sila (o persoană); 2. a atașa (pe cineva) unui grup”; **remorcă** „1. soție, 2. persoană care urmărește pe altcineva”; **schimbător de viteză s. n.** „penis în erecție”; **semafor s. n.** „ochi”; **șalupă** „pantof scâlțiat”; **șalupe cu scârț** „pantofi cu toc”; **tampoane s. n. pl.** „sâni”; **tampon** (în expresia **Bagă tampon!**): „Împinge! Hai!”; **a tampona v. tr.** „a avea relații sexuale (cu cineva)”; **tender s. n.** „fese voluminoase”; **tramvai** „traseu pe care circulă obiectele introduse ilicit într-o închisoare”; **tiristă s. f.** „prostituată care acționează mai ales în compania șoferilor de TIR”; **traseu s. n.** (în expresia **băiat de traseu**): „(deținut) cumsecade, de treabă”; **traseistă s. f.** „prostituată care acționează în zonele cu circulație auto intensă (de obicei, pe șoseaua de centură a marilor orașe sau în compania șoferilor de TIR)”; **tren** „razie a poliției”; **triaj s. n.** (în expresia **a da** (cuiva) **din fundul triajului**): „(adol.) a lovi (pe cineva) cu toată puterea”.

Termeni din domeniul tehnicii de calcul, informaticii și al utilizării computerului: calculator s. n. „cap de porc vândut la măcelării”; **a formata v. tr.** „a poseda sexual o femeie”; **a skipa v. tr.** (în expresia **l-am skipat**): „l-am sărit”; **Eject!** (interj.) „pleacă!”; **Resetează-te!** (interj.) „Pleacă! Dispari!”.

Termeni din domeniul electrotehnicii și al electronicii: baterii s. f. pl. „fesele atrăgătoare ale unei femei”; **boxe s. f. pl.** „sâni”; **a electrocuta v. tr.** „1. a privi (pe cineva) cu pasiune; 2. a îngrozi (pe cineva)”; **ecran s. n.** „față, figură”; **electric** (în expresia **a fi în pană de curent electric**): „a nu dispune de mijloace financiare”; **mufă s. f.** „față, mutră; partea inferioară a feței, gură”; **tranzistor s. n.** (în expresia **a avea o deviație la tranzistor**): „a nu gândi normal”; **radio-șanț / Radio Șanț s. n. / n. pr.** „1. bârfă; zvon; veste; 2. postul de radio american *Europa Liberă*”; **radio-tam-tam s. n.** „zvonist, deținut care îi informează pe ceilalți în legătură cu întâmplările petrecute în penitenciar”.

Termeni din domeniul telecomunicațiilor: **taxă inversă** (în expresia **a-i veni cu taxă inversă**): „a avea senzația de vomă; a vomita”; **telefon** s. n. (în expresia **a da un telefon**): „a se duce la toaletă”; (în expresia **a face (cuiva) telefon**): „a tăia (pe cineva) cu cuțitul pe obraz”.

Termeni din domeniul pedagogic-educational: **absolvent** s. m. „infractor cu o singură condamnare la activ; deținut care a terminat perioada de detenție”; **academie** s. f. „penitenciar”; (în expresia **a avea academie**): „a avea un cazier bogat”; **colegiu** s. n. „penitenciar”; **decan** s. m. „deținutul cu cea mai mare condamnare sau cu cele mai multe condamnări”; **diplomă** s. f. „dosar penal”; **extemporal** s. n. (în expresia **a da extemporal**): „a da declarație în scris despre o infracțiune comisă”; **facultate** s. f. „(perioadă de) detenție; (viața la) penitenciar”; **licențiat** s. m. „absolvent de liceu”; **macarencar** s. m. „deținut care și-a început pedeapsa înainte de vârsta majoratului”; **macarenco / Makarenko** s. n. „1. penitenciar; 2. pantaloni scurți”; **reciclare** s. f. (în expresia **a merge la reciclare**): „a executa o nouă pedeapsă”; **a studia** v. tr. / v. i. „a consuma băuturi alcoolice”; **teme** s. f. pl. (în expresia **a-și face temele**): „a da declarație la poliție”.

Termeni din domeniul politic: **deputat** s. m. „complice”; **ministrul bulanelor** s. m. „Ministrul de Interne”; **nivel politic** s. n. (în expresia **a i se ridică nivelul politic**): „(d. bărbați) a intra în erecție”; **parlament** s. n. „local public în care se consumă băuturi alcoolice”; **senat** s. n. „restaurant de lux”; **senator** s. m. „patronul unui restaurant de lux”; **tratative** s. f. pl. (în expresia **a duce tratative**): „a sonda terenul pentru furat”. **Termeni din domeniul politic și al istoriei:** **ilegalistă** s. f. „(glum., eufem.) infractoare, delincventă”; **manifest** s. n. „recurs (în justiție)”. **Termeni din domeniul politicii și al economiei:** **comitet** s. n. (în expresia **a fi (om) de comitet**): „a fi bun, a fi om înțelegător / de înțeles”. **Termeni din domeniul diplomației:** **ambasadă** s. f. (în expresia **a strica ambasada**): „a rupe relațiile cu cineva”; **ambasador** s. m. „1. complice la un delict; 2. proxenet, pește”.

Termeni care îmbină referința ținând de domeniul medicinei cu aceea politică: **cleptoclatură** s. f. „persoane corupte din vârful ierarhiei politice”.

Termeni din domeniul militar: **aghiotant** s. m. „hoț începător; însoțitor al unui hoț, complice”; **arsenal** s. n. „argumente convingătoare”; **binoclu / benoclu** s. n. „ochi”; **a se binocla / benocla** v. refl. „a se uita, a privi (cu atenție), a studia (pe cineva)”; **blindat** adj. „redus mintal, prost”; **bombă** s. f. „1. local de categorie inferioară, local rău famat; 2. veste / știre senzațională; turnură neașteptată; rezultat surprinzător într-o competiție sportivă; 3. (inv.) speluncă devenită loc de adăpost al vagabonzilor”; **brand** s. n. (în expresia **a da cu brandul**): „a lovi (tare) cu pumnul”; **F 16** „(ins) foarte beat”; (etimonicul termenului *F 16* este acronimul omolog, folosit pentru a denumi, codat, un avion de observație / spionaj de producție americană, numit și *Stealth*); **flanc** s. n. „buzunar lateral”; (în expresia **a servi la flanc**): „(în jargonul hoților de buzunare) a fura dintr-un buzunar lateral / exterior al victimei”; **grenadă** s. f. (în expresia **pieptănat cu grenada**): adj. „cu părul vâlvoi, ciufulit”; **inamic** s. m. „polițist”; **locotenent-colonel** „chiștoc mare de țigară”; **a mitralia** „I. v. tr. a bate (un document etc.) rapid la mașina de scris; II. v. i. a vorbi foarte repede (și mult)”; **muniție** s. f. (în expresia **a da / oferi muniție de calibru greu**): „(d. organele de ordine) a aduce dovezi concludente pentru ca un infractor să fie incriminat”; **sentinelă** s. f. „soție, consoartă”; **spion** s. m. „1. ac de siguranță; 2. unealtă în formă de V cu care hoții forțează sau deschid ușa când cheia este în ușă”; (în expresia **are spion**): „buzunarul în care se află banii este închis cu ac de siguranță”; **torpilă** s. f. „sticlă cu băutură alcoolică”; **tranșee** (în expresia **a fi în tranșee**): „a avea o existență chinuită”.

Termeni din domeniul militar, tehnic și al chimiei: **trotul** s. n. „alcool; spirt; băutură alcoolică tare”, **a trotila** I. v. refl. „a se îmbăta; a bea”; II. v.i. „(d. prostituate) a face trotuarul”, **trotilat** adj. „în stare avansată de ebrietate, beat”. **Termeni din domeniul militar și juridic:** **instrucție** „bătaie încasată la secția de poliție”. **Termeni din domeniul militar și din transporturi:** **Baba și elicopterul / mitraliera** (expr. folosită d. două lucruri care n-au nimic în comun).

Termeni din domeniul militar și al sportului: **parașută** „1. femeie de moravuri ușoare / îndoielnice; 2. prostituată”; **parapantă** „prostituată; femeie de moravuri ușoare”.

Termeni din domeniul sportiv: **alpinist** s. m. „hoț de locuințe”; **a dribla** v. tr. „a păcăli (pe cineva)”; **a faulta** v. tr. „a lovi rău (pe cineva), a bate rău (pe cineva)”; **fentă** „păcăleală, înșelăciune”; **gardă** (în expresia **boxer cu garda inversă**): „homosexual”; **a lifta** v. tr. „a înșela”; **Maradona** n. pr. „metodă de jaf constând în percheziționarea victimei de către infractori deghizați în polițiști”; **maseur** „bătăuș, derbedeu”; **meci** (în expresia **a avea un meci cu cineva**) „a avea o dispută sau un diferend cu cineva”; (în expresia **începe meciul**): „începe scandalul sau bătaia”; **ofsaïd** s. n. (în expresia **a fi în ofsaïd**): „(fig.) a acționa în mod necinstit, a comite un act ilegal”; **Olimpiadă** s. f. (în expresia **a fi la olimpiadă**): „a suferi o perioadă mare de detenție”; **placaj la țurloaie** „lovitură peste țurloaie”; **schiori** (în expresia **a fi pe schiori**): „1. a fi foarte beat; 2. a fi oșos; 3. a fi terminat”; **slalom** s. n. (în expresia **a face slalom**): „1. a evita o situație neplăcută; 2. a se feri să se întâlnească cu poliția”; **sportiv karatist** s. m. „homosexual”; **trambulină** s. f. (în expresia **a sări de la trambulină**): „(d. hoții de locuințe) a escalada balconul; a sări de la balcon”; **tușă** s. f. (în expresia **a face tușă**): „(sport) a fi jucător de rezervă”.

Termeni de apartenență referențială multiplă (aparținând lexicului interdisciplinar): **bază** s.f. „1. loc de întrunire a unei bande de infractori; 2. sediul poliției; (în expresia **a fi luat la bază / a băga la bază**): „a fi arestat (de către polițiști)”; **bazin** s. n. (în expresia **a fi tare în bazin**): „a avea șezutul mare”; **bușon** s. n. (în expresia **a face respirație bușon la bușon**): „a săruta pe gură”; **bușon la bușon**: „1. respirație gură la gură; 2. sărut”; **buton** s. n. „mamelon”; **cabinet** s. n. (în expresia **a avea cabinet**): „a avea situație materială bună”; **cartuș** „1. amestec de rugină și var, învelit într-o cîrpă uscată, pe care deținuții îl aprind prin frecare pe cimentul podelei; 2. (glumet) virilitate, potență; spermă; 3. ambalaj de carton care conține zece pachete de țigări; conținutul ambalajului respectiv”; (în expresia **a merge la cartuș**): „a fi condamnat la moarte”; **clișeu** (în expresia **are clișeu**): „(cineva) are corp frumos, are fizic atrăgător”; **Clișeu!** „Nu merge! Nu ține!”; **compas** s. n. (în expresia **a mări compasul / a întinde compasul**): „a merge repede; a se grăbi, a iuți pasul; a fugi”; **curent** s. n. (în expresia **a se lăsa dus de curent**): „a acționa sub influența unor factori exteriori; a-și trăi viața fără a lua decizii privitoare la propria persoană”; **a desena** v. tr. „a denunța, a trăda”; **deșeu** s. n. „om de nimic, hahaleră”; **diagramă** s. f. (în expresia **a schimba cuiva diagrama**) „a băga pe cineva la închisoare, a închide; a aresta”; **echipa** v. refl. „(eufem.) a îmbrăca uniforma de deținut”; **elastic** s. n. (în expresia **a avea elastic**): „a avea succes la bărbați”; **element** s. n. „tânăr rău, scandalagiu sau depravat”; **a emigra** v. tr. „a evada din penitenciar”; **emigrant** s. m. „evadat”; **extern** (în expresia **a lucra extern**): „a fura în afara orelor de serviciu”; **extremă** „buzunarele din dreapta și din stânga ale pantalonilor”; **far** s. n. „ochi”; **fază** s. f. (în expresia **a fi pe fază**): „1. a fi vigilent; 2. a fi stăpân pe situație; a fi bine informat; 3. a profita de situație”; **fix** s. n. (în expresii): **a fi sărit de pe fix** „a fi nebun / țâcnit sau zurbagiu”; **la fix** (adv.): „exact ceea ce trebuie, la perfecție”; **pus la marele fix** „îmbrăcat (foarte) elegant”; **gumă** s. f.

„fițuică”; *gumă care șterge / de șters SIDA* „prezervativ”; **incintă** s. f. (în expresia **a fi adus la incintă**): „a fi băgat la închisoare”; **index** s. n. (în expresia **a pune la index**): „1. a socoti, a trata (pe cineva) ca nedemn sau primejdios; 2. a interzice (ceva)”; **inspector** s. m. „hoț care umblă prin cartier spre a sesiza locurile favorabile viitoarelor spargerii; complice care vinde ponturi hoților”; **interior** s. n. (în expresia **a poseda interior**): „a fi deștept”; **interval** s. n. „duel pentru stabilirea, prin forță, a șefiei unei bande de infractori” (în expresia **a face un interval**): „a se lua la bătaie, a se bate”; **a ieși la interval** „a plăti tratația (cuiva), a face cinste (cuiva)”; **intervenție** s. f. „spargere, furt”; **inventar** (în expresia **a-i face cuiva inventarul**): „a ancheta pe cineva”; **invers** adj., adv. (în expresia **a fi invers**): „a fi homosexual”; **jet** s. n. „informator, denunțător”; **laborator** s. n. (în expresia **a fi dus la laborator**): „a fi anchetat la poliție”; **laterală** s. f. „buzunarul exterior al îmbrăcăminții”; (în expresia **a sălta în laterală**): „(în jargonul hoților de buzunare) a fura dintr-un buzunar exterior al victimei”; **lichid** s. n. „băutură alcoolică atare; spirt”; **lupă** s. f. (în expresia **a fi sub lupă**): „a fi urmărit / studiat / cercetat”; **a manevra** v. tr. „a se ține de intrigi, a-i face (cuiva) rău; a denunța, a trăda”; **manevră** s. f. „1. faptă antisocială; 2. obiect interzis în penitenciar”; (în sintagma **omul manevră** s. m): „deținut descurcăreț care știe să facă rost de tot ce are nevoie”; **a marca** v. tr. „a lovi tare (pe cineva), a bate; a desfigura (pe cineva)”; **marcă** „mafiot, șmecher, om (versat) din lumea interlopă”; **mașină** s. f. (în expresia **a pune mașina pe burtă**): „a se defecta”; **material** s. n. „bani”; **metru** s. m. (în expresia **un metru**) „un an de detenție”; **a bea la metru** „a bea mult și fără a ține cont de calitatea băuturii”; **mulaj** s. n. (în expresia **a lua cuiva mulajul**): „a lovi pe cineva peste față”; **obiectiv** s. n. (în expresia **obiectivul n-a fost găsit sau nu a fost prins**) „infractorul a scăpat / n-a fost găsit”; **a opera** v. i. „a fura, a comite infracțiuni”; **organ** s. n. „polițist”; **origine** s. f. (în expresia **a trimite pe cineva la origine**): „a înjura pe cineva de mamă”; **a perfora** v. tr. „a dezvirgina (o fată)”; **posterior** s. n. „fese”; **prefix** (în expresia **a schimba prefixul**): „a împlini o vârstă la care se schimbă prima cifră a numărului de ani”; **a presta** v. i. „a întreține relații sexuale (cu un bărbat) pentru a obține avantaje materiale”; **priză** s. f. (în expresiile): **a avea priză** „a avea influență; a se bucura de apreciere”; **a fi în priză** „1. a fi vigilent, atent; 2. a vorbi mult; 3. a-și face datoria cu conștiinciozitate; 4. a fi bine informat; 5. a fi bătut pentru a mărturisi o infracțiune”; **a dormi cu capu-n priză**: „a fi răcit din cauza curentului”; **a-i face cuiva o priză** „a-i face cuiva o relație pentru a ocupa un post; **în priză** „misiune la care participă mai mulți polițiști”; **rotație** s. f. (în expresia **a face rotație**): „a-i trimite (cuiva) dosarul în instanță”; **stagiar** s. m. „arestat preventiv”; **stagi** s. n. „perioadă de detenție”; **stop** s. n. (în expresia **a fi pe stop**): „a fi la ciclul menstrual”; **talon** (în expresia **a lua cuiva talonul**): „1. a mutila (pe cineva); 2. a face rău (cuiva); a da (pe cineva) afară din serviciu”; **teorie** s. f. (în expresia **a face teorie cuiva**): „a face morală cuiva, a certa pe cineva”; (în expresia **a face teoria bășului de chibrit**): „a vorbi neconvincător pe o anumită temă”; **teren** s. n. (în expresia **a face muncă de teren**): „(d. hoși) a merge la furat în altă localitate decât aceea de domiciliu”; **tratament** s. n. (în expresia **a fi în tratament**): „(d. infractori) a se ascunde; a se lăsa un timp de infracțiuni”; **valabil** adj. (în expresia **a fi valabil**): „1. a fi înțelegător, a fi bun; 2. (la feminin – d. o femeie) a fi atractivă din punct de vedere sexual”; **viteză** s. f. (în expresia **Ia viteză!**) „Hai, pleacă (odată)! Cară-te! Roiul!”; **volum** s. n. „sticlă cu alcool; (la pl.) băuturi alcoolice”.

3. Ca o primă **concluzie** la materialul faptic deosebit de bogat și – suntem convingși – extrem de interesant prezentat mai sus, se poate evalua – în mod direct, statistic – importanța specială a anumitor domenii referențiale, cum ar fi cel al medicinei, al tehnicii (generale), al sportului, cel militar și, mai de curând, al economiei,

finanțelor și comerțului. (Termenii de specialitate care vin din sfera, mai apropiată de limbajul comun, a „limbii de atelier”, corespunzătoare meșteșugurilor, mai mult sau mai puțin tradiționale, merită o abordare separată).

Pe de altă parte, se poate aprecia în mod justificat că principalul mecanism care a condus la formarea unor astfel de termeni „colorați” este deviația semantică, reprezentată de **metaforizare** (care, indiscutabil, posedă o putere de generare de noi sensuri mult mai mare decât **metonimia**) – al cărei rezultat este sporirea efectului expresiv mai ales dacă: 1. trasaturile distinctive ale termenului propriu și ale celui figurat aparțin unor sfere semantice cât mai puțin compatibile: de ex. *calciu* „șampanie; băutură întăritoare”; 2. termenul figurat provine dintr-o clasa de cuvinte cu un câmp semantic cât mai restrâns (în sensul propriu): de ex. *monetar* (în expresia *a-i face cuiva monetarul* „a jefui pe cineva”), *salupa* „pantof”; 3. termenii provin din stiluri cât mai departate de stilul familiar-argotic: de ex. *ludovici* „indispensabili”, *recepție* (în expresia *a face recepția* „a fura”), *segment* „picior”. Ca regulă generală, se poate spune că un termen propriu va dezvolta din trasaturile lui distinctive sensuri conotative mai expresive cu atât mai mult cu cât este mai concret: de ex. *termometru* „bastonul de cauciuc din dotarea polițiștilor”, cf. *tighel* „dojana”.

Firește, o contribuție deosebită la acest interesant mozaic terminologic o are și creația lexicală, manifestată prin procedee / mecanisme de formare a cuvintelor dintre cele mai felurite: al derivării, al compunerii, al acronimiei, al trunchierii, al conversiei, al creației analogice (cel mai adesea glumețe sau fanteziste, de ex. *juicomycină*), al proliferării analogice (de ex., de la *parașută* „femeie de moravuri ușoare / îndoielnice; prostituată” s-a ajuns la *parapantă*, de la *clanță* „gură” – la *ială*) etc.

Aprobați sau nu – din punct de vedere normativ, ori etic și estetic – termeni precum cei citați mai sus aparțin totuși limbii române, cunoscând o proliferare relativ însemnată în mediile netradiționaliste, ba chiar și în limbajul specific presei; prin urmare, ei merită toată atenția din partea lexicologului și a lexicografului (așa cum se întâmplă – dovadă, în primul rând, dicționarele publicate acolo – în țări mult mai avansate în domeniu, cum ar fi Franța, Marea Britanie, S.U.A., Italia, Germania etc.).

Bibliografie

- Astaloș, George, *Miniglosar argotic*, în „*Luceafarul*”, 27 / 1993, pp. 8-10
Collins Cobuild English Dictionary, Harper Collins Publishers Ltd., 1997
Coteanu, Ion, Bidu-Vrânceanu, Angela, *Limba română contemporană*, vol. II, E.D.P., 1975
Croitoru-Bobârniche, Nina, *Dictionar de argou al limbii române*, Editura Armina, Slobozia, 1996
Dicționar enciclopedic, Editura Enciclopedică, vol. I – 1993, vol. II – 1996, vol. III – 1999, vol. IV – 2001 (DE)
Dorcescu, Eugen, *Metafora poetica*, Editura Cartea Românească, 1975
François-Geiger, Denise, Goudaillier, Jean-Pierre, *Parlures argotiques*, în „*Langue française*”, 90 / 1991, Larousse
Lewin, Esther, Albert E., *The Wordsworth Thesaurus of Slang*, Cumberland House, 1995
Lupu, Coman, *Observatii asupra argoului studentilor*, în *LL*, 3 / 1972, pp. 349-354
Marouzeau, J., *Lexique de la terminologie linguistique*, Paris, 1951
Moise, Ion, *Studii de lingvistica generala*, Editura Tip-Naste, Pitesti, 1994, cap. 6: „*Argotisme noi*”, cap. 7: „*Note de argou militar*”, pp. 63-78
Partridge, Eric, *The Wordsworth Dictionary of the Underworld*, Cumberland House, 1995
Slave, Elena, *Expresivitatea metaforei lingvistice*, în *LR*, 4/1966, pp. 329-332
Slave, Elena, *Metaforele limbii române*, T.U.B., Universitatea din Bucuresti, Facultatea de Limbi si Literaturi Straine, 1986
Tandin, Traian, *Limbajul infractorilor*, Editura Paco, Bucuresti, 1993
Tohăneanu, G. I., „*Argoul*” *ostasesc*, în „*Orizont*”, 28, 5/1977, p. 4

- Țațomir, Nicolae, *Expresii argotice*, în „*Cronica*”, 32, 47/1987, p. 2
- Vianu, Tudor, *Studii de stilistica*, E.D.P., 1968, cap. „*Problemele metaforei*”, pp. 199-293
- Volceanov, Anca, VOLCEANOV, George, *Dictionar de argou și expresii familiare ale limbii române*, Editura Livpress, 1998, Bucuresti
- Volceanov, George, DOCA, Ana-Dolores, *Dictionar de argou al limbii engleze*, Editura Nemira, 1993, Bucuresti
- Wald, Henri, *Metafora si concept*, în *VR*, (XVII), 9/1963, pp. 136-143
- Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language*, Gramercy, New York / Avenel, 1994.